

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต
กรุงเทพมหานคร

นางสาวนฤมล ฝักปากเพราะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**COPING BEHAVIOR TO OBESITY OR OVERWEIGHT AMONG SECONDARY SCHOOL GRADE 9 IN
BANGKOK METROPOLIS**

Miss Narumon Feepakproa

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health**

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490460

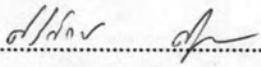
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคฮันหรือภาวะน้ำหนักเกินของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวนฤมล ฝีปากเพราะ
สาขาวิชา สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ

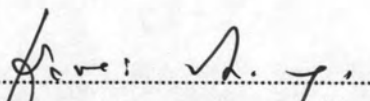

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

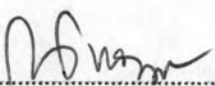

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริลักษณ์ สุขปีติพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ)

..... กรรมการ
(นายแพทย์ฉัตร พิทยรัตน์เสถียร)

นฤมล ฝิปากเพราะ : พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. (COPING BEHAVIOR TO OBESITY OR
 OVERWEIGHT AMONG SECONDARY SCHOOL GRADE 9 IN BANGKOK METROPOLIS)
 อ. ที่ปรึกษา: ผศ.นพ. ชัยชนะ นิ่มนวล, อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ.พญ.ปรีชวัน จันทศิริ, 80 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต
 กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน
 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 701 คน โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
 แบบสอบถามทัศนคติเรื่องโรคอ้วน แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ แบบวัดการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น
 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดน้ำหนัก และจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามดัชนีมวลกายได้กลุ่มตัวอย่างที่
 มีโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา Independence t - test , Pearson
 correlation, Multiple Regression

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน
 เหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 67.8 มีพฤติกรรมลดน้ำหนักไม่เหมาะสม ร้อยละ 16.9 และพฤติกรรมการลด
 น้ำหนักเหมาะสมมาก ร้อยละ 15.3 ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือ
 ภาวะน้ำหนักเกินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เมื่อนำปัจจัยต่างๆ มาวิเคราะห์
 โดย Multiple Regression พบว่าปัจจัยที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือ
 ภาวะน้ำหนักเกินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ ส่วนสูง

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติศ.....
 สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา...2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4874739230 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD : COPING BEHAVIOR / OBESITY / OVERWIGHT / BODY MASS INDEX /

SECONDAR SCHOOL GRADE 9

NARUMON FEPAKPROA: COPING BEHAVIOR TO OBESITY OR OVERWEIGHT AMONG SECONDARY SCHOOL GRADE 9 IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR CHAICHANA NIMNUAN, M.D., Ph.D. THESIS CO ADVISOR PARICHAWAN CHANDASIRI, M.D. 80 pp.

The purpose of this cross-sectional descriptive study was coping behavior to obesity or overweight and factors associate with coping behavior to obesity or overweight among secondary school grade 9 in Bangkok Metropolis. The subjects were 701 secondary school grade9. The research instruments were a demographic questionnaire, questionnaire about attitude of obesity or overweight, self – concept scale, questionnaire about weight loss behavior and adolescent coping scale (ACS) and with could describe by body mass index there would get the obesity or overweight sample group. The data analyzed be using descriptive statistics, independence t - test, Pearson, multiple Regression.

The research findings indicated of coping behavior to obesity or overweight were appropriate at a medium level (67.8%). 16.9% and 15.3% of samples had low and high scores of coping behavior to obesity or overweight. The associated factors of coping behavior to obesity or overweight remained significant (p-value<0.05) were weight and height. The factors significantly predicted coping behavior to obesity or overweight after performing multiple regression analysis were height.

Department.....Psychiatry..... Student's signature..... *[Handwritten Signature]*

Field of study.....Mental Health.....Advisor's Signature..... *[Handwritten Signature]*

Academic year...2006.....CO-advisor's Signature..... *[Handwritten Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ และให้ความอนุเคราะห์ จากบุคคลหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนให้กำลังใจและความเมตตาหาที่เปรียบไม่ได้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล ที่รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ณ ช่วงท้ายของการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริลักษณ์ สุภปิติพร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และนายแพทย์ฉัตร พิชัยรัตน์เสถียร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมมถนอมเกล้า โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ โรงเรียนแม่พระฟาติมา โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค และอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และขอบคูนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ และบุคคลในครอบครัวที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีมาตลอด ขอขอบคูนพี่ เพื่อนที่ทำงานและขอขอบคูนเพื่อนๆ สาขาสุขภาพจิต สำหรับความช่วยเหลือกำลังใจ และมีรูปภาพที่ดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	8
ความหมายของโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน.....	12
ความหมายของพฤติกรรมการลดน้ำหนัก.....	17
ความหมายของพฤติกรรมการเผชิญปัญหา.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เรื่องโรคอ้วน.....	39
ผลวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมกรรมการลดน้ำหนัก.....	49
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการเผชิญปัญหา.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	60
รายการอ้างอิง.....	62
ภาคผนวก.....	66
ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย.....	67
ใบยินยอมให้ทำการวิจัยในมนุษย์.....	68
แบบสอบถาม.....	69
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	80

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ โรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล.....30
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง คชนิมวलय ค่าใช้จ่ายประจำเดือน 38
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง คชนิมวलय ค่าใช้จ่ายประจำเดือน(ต่อ).....39
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละ ของข้อมูลการรับรู้เรื่องโรคอ้วน จำแนกเป็นทัศนคติต่อโรคอ้วน หรือน้ำหนักเกิน..... 41
ตารางที่ 5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าต่ำสุดสูงสุดของอัครมนโนทัศน์ จำแนกตามคชนิมวलय..... 42
ตารางที่ 6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าต่ำสุดสูงสุดของ การเผชิญปัญหาจำแนกตามคชนิมวलय..... 43
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการเผชิญปัญหา.....44
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ของกลุ่มตัวอย่างที่มี ภาวะน้ำหนักเกินและ โรคอ้วน..... 45
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละ ของข้อมูลการรับรู้เรื่องโรคอ้วน จำแนกเป็น ทัศนคติต่อโรคอ้วน หรือน้ำหนักเกิน ของกลุ่มตัวอย่างที่มี ภาวะน้ำหนักเกินและ โรคอ้วน.....46
ตารางที่ 10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าต่ำสุดสูงสุด ของพฤติกรรมการลดน้ำหนักจำแนกตามคชนิมวलय..... 47
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการลดน้ำหนักของกลุ่มตัวอย่างที่ มีภาวะน้ำหนักเกินและ โรคอ้วน.....48
ตารางที่ 12	แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการลดน้ำหนักของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3เขตกรุงเทพมหานครที่มีภาวะน้ำหนักเกินหรือ โรคอ้วน.....49
ตารางที่ 13	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเรื่อง โรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ในเขต กรุงเทพมหานครที่มีโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน โดยใช้ Independence t-test 51

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 14	แสดงค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรม การลดน้ำหนักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกิน	52
ตารางที่ 15	ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วน หรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต กรุงเทพมหานคร Model	53
ตารางที่ 16	ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาเรื่องโรคอ้วน หรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต กรุงเทพมหานคร Model สุดท้าย	54

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
กรอบแนวคิด.....	6
ซีสโทแกรม.....	50